

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

MOLENBERG 75 (LOCATIE 1)

TE REUSEL

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Molenberg 75 (locatie 1) te Reusel

Opdrachtgever	gemeente Reusel - De Mierden Postbus 11 5540 AA Reusel
Rapportnummer	9027.008
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	11 oktober 2019
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 0475 - 504961 swalmen@econsultancy.nl
Opsteller	S. Westbroek, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. T. Bruinsma
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	9
	5.1 Kerkuil.....	9
	5.2 Marterachtigen.....	10
	5.3 Alpenwatersalamander	11
	5.4 Vleermuizen.....	11
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	13
	6.1 Kerkuil.....	13
	6.2 Marterachtigen.....	13
	6.3 Alpenwatersalamander	13
	6.4 Vleermuizen.....	14
7	CONCLUSIES.....	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van gemeente Reusel - De Mierden opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Molenberg 75 (locatie 1) te Reusel.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwbouwwoningen en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in mei 2019 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 9027.005, d.d. 3 mei 2019).

Uit de quickscan is gebleken dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming, ten aanzien van de functie van de onderzoekslocatie voor de kerkuil, kleine marterachtigen en Alpenwatersalamander meer informatie noodzakelijk is. Op basis van het aanvullend ecologisch onderzoek is dan ook beoordeeld of er bij de uitvoering van de herontwikkeling sprake zal zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soorten / soortgroepen en of een ontheffingsaanvraag ten aanzien van de Wet natuurbescherming aan de orde is.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 2 ha) ligt aan de Molenberg 75 ten noorden van de kern van Reusel. In figuur 1 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven.

Figuur 1. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

De onderzoekslocatie is deels bebouwd met enkele bedrijfshallen. De bedrijfshallen zijn voorzien van stenen muren (zonder spouw) en hebben grotendeels golfplaten daken. Een klein deel is bedekt met dakpannen. Rondom de bedrijfshallen bevindt zich een klinkerverharding. De vegetatie rondom de bedrijfshallen bestaat uit cultivarsoorten, waaronder een coniferenhaag en bamboe. Het overige deel van de locatie bestaat grotendeels uit grasveld. Aan de randen van de onderzoekslocatie zijn enkele hagen met dicht opgaand struikgewas aanwezig.

Directe omgeving

De locatie grenst aan de zuidwestzijde aan een bosschage met onder andere diverse soorten naaldbomen. Aan de noordzijde van de onderzoekslocatie is de grond opgehoogd en achter deze ophoging bevindt zich een waterplas. Langs de waterplas groeien enkele jonge bomen, waaronder berken. De oevers zijn deels voorzien van riet. Ten oosten en noordoosten van de onderzoekslocatie bevindt zich een provinciale weg (N269). Aan de overzijde van de N269 is landelijk gebied aanwezig. Aan de zuidzijde grenst de locatie aan de Molenberg. Ten zuiden van de Molenberg is bedrijfsbebouwing aanwezig. Verder bevinden zich in de omgeving van de onderzoekslocatie woonwijken en is groen aanwezig in de vorm van tuinen en openbaar groen.

De figuren 2 t/m 7 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek van de quickscan, op 4 april 2019 (rapport 9027.005, d.d. 3 mei 2019).

Figuur 2. Bedrijfsgebouwen.

Figuur 3. Bedrijfsgebouwen en grasveld.

Figuur 4. Bosschage.

Figuur 5. Grasveld.

Figuur 6. Waterplas nabij onderzoekslocatie.

Figuur 7. Oever van waterplas.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens om binnen het plangebied woningen te realiseren met bijbehorende infrastructuur en groenvoorzieningen (figuur 8).

Ten behoeve van de voorgenomen plannen worden de huidige bedrijfsgebouwen gesloopt, wordt struikgewas verwijderd en worden mogelijk bomen gekapt.

Figuur 8. Model voor toekomstige inrichting van de onderzoekslocatie.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Kerkuil

Een van de bedrijfsgebouwen beschikt over een geschikte ruimte voor kerkuilen. Er is een hoge ruimte aanwezig die via een gat in de muur toegankelijk is voor uilen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen (braakballen, veren, meststrepen) aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van nestplaatsen van uilen. Omdat de locatie nog in gebruik is als houtzagerij, wordt er regelmatig opgeruimd / geveegd, waardoor eventuele sporen mogelijk niet meer aanwezig zijn. De medewerkers ter plaatse gaven echter aan wel eens een uil in het gebouw te hebben waargenomen op de ophanging van een lamp aan het plafond. Deze uil zou het gebouw via het gat in de muur betreden en verlaten. Tevens zijn door de medewerkers braakballen aangetroffen in het gebouw.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (potentiele) nestplaatsen van uilen waargenomen. Gezien de waarnemingen van de medewerkers kan een functie van de bebouwing als roestplaats voor de kerkuil echter niet worden uitgesloten. Als te weinig roestplaatsen in de omgeving van de nestplaats voorhanden blijven, kan dit er toe leiden dat eventuele nestplaatsen buiten de onderzoekslocatie uiteindelijk ongeschikt raken. In dat geval is sprake van overtreding van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Om de functie van de onderzoekslocatie voor kerkuilen vast te stellen, dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden.

Bunzing, hermelijn en wezel

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de bunzing, hermelijn en wezel. De soorten maken gebruik van oude hopen van onder andere konijnen, mollen en muizen, maar ook van houtwallen, steenhopen, holle bomen, ruimtes onder boomwortels, hoozolders en stallen. Desbetreffende soorten hebben binnen hun territorium verscheidene verblijfplaatsen. Op de onderzoekslocatie zijn oude hopen van muizen aangetroffen. Verder zijn er binnen de onderzoekslocatie rommelhoekjes en dichte struiken aangetroffen die kunnen dienen als potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen voor marterachtigen. Bij verwijdering van het groen en bouwrijp maken van de onderzoekslocatie kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten mogelijk verstoord worden.

Het is daarom van belang om vast te stellen of de betreffende soorten gebruik maken van de onderzoekslocatie en zo ja, wat de functie van de onderzoekslocatie is voor deze soorten.

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander is niet kieskeurig wat betreft zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. De soort komt vaak voor in de buurt van bos en/of houtwallen. Hij heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. De plas ten noorden van de onderzoekslocatie vormt geschikt voortplantingswater voor de Alpenwatersalamander. De onderzoekslocatie doet mogelijk dienst als leefgebied voor deze soort.

Omdat het niet zeker is of de werkzaamheden conform een goedgekeurde gedragscode kunnen worden uitgevoerd, dient middels een aanvullend onderzoek de functie van de onderzoekslocatie voor de Alpenwatersalamander nader te worden onderzocht.

Vleermuizen

Tijdens de quickscan is vastgesteld dat aaneengesloten, lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, waardoor er geen potentiële vliegroutes worden verstoord. Omdat echter tijdens de

veldbezoeken voor de kerkuil bleek dat er grote aantallen vleermuizen het plangebied passeerden, is tijdens de kerkuil inventarisaties ook gelet op het gebruik van de onderzoekslocatie als vliegrouete en foerageergebied door vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing en bomen op de onderzoekslocatie kon tijdens de quickscan op voorhand worden uitgesloten (rapport 9027.005, d.d. 3 mei 2019).

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Kerkuil

Om de functie van de bebouwing voor de kerkuil te bepalen zijn in de periode begin februari – half oktober drie veldbezoeken uitgevoerd in de late avond en nacht. Tijdens de bezoeken is gedurende twee uur gepost bij de in- en uitvliegopening om te kijken of er kerkuilen in- of uitvlogen. Tevens is gelet op waarnemingen (zowel zicht als roep) in de omgeving van de onderzoekslocatie en op sporen die duiden op aanwezigheid van de kerkuil in het plangebied (braakballen, uitwerpselen en veren).

Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Kerkuil, BIJ 12, versie 1.0, juli 2017.

Bunzing, hermelijn en wezel

De uitvoering van het onderzoek naar kleine marterachtigen heeft bestaan uit het plaatsen van twee marterboxen (mostela's) en twee losse cameravallen met jigglers (een thee-ei met lokstof in de vorm van valeriana die op korte afstand voor de lens wordt geplaatst). De mostela bestaat uit een koffer waarin een wildcamera is geplaatst en een buis waar de marters doorheen lopen (figuur 9). Doordat de wildcamera in de koffer geplaatst is zal er minder beeldmateriaal opgenomen worden dat niet relevant is (zoals bewegende takken en gras). De losse wildcamera's met lokstof zijn geplaatst om de trefkans te vergroten. In figuur 3 zijn de locaties van de mostela's en jigglers in het veld weergegeven.

Het onderzoek vond plaats in de optimale periode (te weten mei tot en met augustus). De onderzoekseenheden waren in die periode 6 weken in het veld aanwezig (van 9 juli tot 20 augustus). De wildcamera's hebben een geschatte accuduur van twee weken. Elke twee weken vond er een veldbezoek plaats om de wildcamera's te controleren en van nieuwe batterijen en geheugenkaartjes te voorzien. De resultaten uit de wildcamera's zijn meteen geanalyseerd.

Het onderzoek naar kleine marterachtigen is uitgevoerd conform de handreiking kleine marterachtigen (Zoogdiervereniging, oktober 2017).

Figuur 9. Locaties losse camera's met jigglers (gele stippen) en mostela's (blauwe stippen) binnen plangebied (zwart omljnd). Rechtsboven: mostela in plangebied.

Alpenwatersalamander

Voor de Alpenwatersalamander is de exacte locatie van de terrestrische vaste rust en/of verblijfplaatsen moeilijk in kaart te brengen. Voor de Alpenwatersalamander geldt dat de voortplantingsplaatsen, de foerageerplekken en de zomer- en winterverblijfplekken zich grofweg binnen 100 meter van elkaar moeten bevinden en dat ze onderling zonder barrières te bereiken moeten zijn. Wanneer watervoevende elementen in de omgeving van de onderzoekslocatie in gebruik zijn als voortplantingswater door de Alpenwatersalamander, kan worden aangenomen dat de bosschages rondom de onderzoekslocatie functioneren als landhabitat met vaste rust en- verblijfplaatsen.

Het onderzoek heeft bestaan uit het bemonsteren van de nabijgelegen plas met schepnetten. Het scheppen met schepnet is 2 maal uitgevoerd in de periode maart – augustus. Daarnaast is het water 2 maal in de nacht beschenen met een zaklamp. Tegen de avond aan en 's nachts zijn Alpenwatersalamanders het meest actief en komen ze regelmatig lucht happen aan het wateroppervlak. Een tijdje met de zaklamp in de poel of vijver schijnen, geeft dan een goede kans om een luchthappend exemplaar te spotten.

Deze onderzoeksinspanning is gebaseerd op de soorteninventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, 2017).

Vleermuizen

Om te beoordelen of de onderzoekslocatie een functie vervult als vliegroute voor vleermuizen, is een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd in de periode half juli tot eind september. Hiervoor zijn in totaal drie veldbezoeken uitgevoerd, die zijn gecombineerd met het kerkuilenonderzoek. De veldbezoeken zijn in de avonduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is niet geheel uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017, vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus). Er is namelijk geen onderzoeksrondte uitgevoerd in de kraamperiode van vleermuizen. Ondanks dat er geen onderzoeksrondte is uitgevoerd in de kraamperiode, kon met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de locatie gebruikt wordt als vliegroute. Omdat geschikte verblijfplaatsen in de bebouwing en bomen op de onderzoekslocatie ontbreken, is tijdens de veldbezoeken met name gelet op foeragerende en passerende vleermuizen.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden.

Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning

	mei	juni	juli	augustus	september
Kerkuil en vleermuizen	tijdstip	3 x 's avonds of 's nachts			
	datum	24 juli, 27 augustus en 24 september 2019			
	functie	roestplaats kerkuil en vliegroute vleermuizen			
Kleine marsters	tijdstip	6 weken onderzoek met camera's, iedere 2 weken controle			-
	datum	9 juli – 20 augustus 2019			
	functie	aanwezigheid			
Alpenwatersalamander	tijdstip	-	2 x overdag		-
	datum		24 juli en 27 augustus 2019		
	functie		voortplantingswater		

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van kerkuilen, Alpenwatersalamanders en vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 15 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft en er was geen sprake van neerslag, anders dan motregen.

Tabel II bevat een overzicht van de tijdstippen en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken voor kerkuilen, vleermuizen en Alpenwatersalamanders.

Tabel II. Omstandigheden aanvullende onderzoeken kerkuil en Alpenwatersalamander

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
24 juli 2019	20:30 - 23:45	24 °C	2 Bft, droog, licht bewolkt
27 augustus 2019	19:30 - 22:45	22 °C	2 Bft, droog, helder
24 september 2019	19:30 - 21:30	15 °C	3 Bft, motregen, bewolkt

5 ONDERZOEKSRISULTATEN

5.1 Kerkuil

Tijdens de avondbezoeken van 24 juli, 27 augustus en 24 september 2019 zijn geen kerkuilen waargenomen. Wel zijn tijdens het veldbezoek van 20 augustus (bij het ophalen van de wildcamera's ten behoeve van kleine marterachtigen) op diverse locaties in het bedrijfsgebouw sporen van de kerkuil aangetroffen. Het betroffen uitwerpselen en veren (figuur 10, 11 en 12). Een medewerker ter plaatse gaf wederom aan dat de kerkuil met enige regelmaat gebruik maakt van de bebouwing en dat hij ook wel eens braakballen aantreft en een kerkuil door het pand heeft zien vliegen. Dit duidt er op dat de bebouwing af en toe wordt gebruikt als roestplaats door de kerkuil en daarmee een functie heeft als vaste rustplaats (zie hoofdstuk 6.1). De bebouwing is vanwege het ontbreken van geschikte voortplantingsmogelijkheden zoals nestkasten niet geschikt als broedlocatie. Omdat er ook periodes zijn dat er geen sporen worden aangetroffen, wordt geconcludeerd dat de bebouwing niet met grote regelmaat wordt gebruikt, waarmee deze ook geen zeer essentiële verblijfplaats vormt voor in de omgeving verblijvende kerkuilen.

Figuur 10. Veer van kerkuil in bebouwing.

Figuur 11. Uitwerpselen van kerkuil in bebouwing.

Figuur 12. Uitwerpselen van kerkuil in bebouwing.

5.2 Marterachtigen

Tijdens het onderzoek zijn binnen de onderzoekslocatie geen hermelijnen of wezels waargenomen. Wel is enkele keren een steenmarter (zie figuur 13, 14 en 15) en eenmaal een bunzing (zie figuur 16) waargenomen op de onderzoekslocatie.

De steenmarter is drie keer waargenomen bij een van de camera's met lokstof voor marterachtigen en passeerde de locatie slechts. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Het territorium van de steenmarter kan tussen de 80 en 700 hectare groot zijn. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. De steenmarter heeft geen verblijfplaats binnen de onderzoekslocatie (er is geen bebouwing aanwezig op de onderzoekslocatie die toegankelijk is voor steenmarters en er zijn geen prooiresten en uitwerpselen waargenomen). Waarschijnlijk heeft de steenmarter zijn vaste rust- en verblijfplaatsen in schuren en/of zolders in de omgeving van de onderzoekslocatie. Op basis van deze gegevens is het uit te sluiten dat de steenmarter een vaste- rust- en verblijfplaats heeft op de onderzoekslocatie. Aangezien er in de directe omgeving van de projectlocatie veel groen voorhanden is, zal de voorgenomen ontwikkeling niet leiden tot een significante afname in foerageergebied van de steenmarter. Het verloren gaan van essentieel foerageergebied is niet aan de orde. De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van essentieel leefgebied van de steenmarter.

Figuur 13. Steenmarter op 28 juli op camerabeeld van jiggler 2.

Figuur 14. Steenmarter op 9 augustus op camerabeeld van jiggler 2.

Figuur 15. Steenmarter op 15 augustus op camerabeeld van jiggler 2.

De bunzing is slechts één keer waargenomen op de camerabeelden. Hierbij was één individu waar te nemen. Tijdens het onderzoek zijn geen jonge bunzingen waargenomen. Tevens zijn er geen plekken aangetroffen op de onderzoekslocatie waar veel sporen van de bunzing aanwezig waren. De onderzoekslocatie vormt op basis van het onderzoek geen voortplantingsplaats van de bunzing. Bij de voorgenomen herinrichting worden enkel (potentiële) dagrustplaatsen en daarmee vaste rust- en verblijfplaatsen van de bunzing verstoord (zie hoofdstuk 6.2).

De bunzing heeft een territorium tussen de 10 hectare en de duizenden hectare (bron: provincie Noord-Brabant, 2017). Aangezien er in de directe omgeving van de projectlocatie veel groen gehandhaafd zal blijven, zal de voorgenomen ontwikkeling niet leiden tot een significante afname in foerageergebied van de bunzing. Het verloren gaan van essentieel foerageergebied is niet aan de orde.

Figuur 16. Bunzing (rood omcirkeld) op 28 juli op camerabeeld van jigler 2.

5.3 Alpenwatersalamander

De plas ten noorden van de onderzoekslocatie is twee maal intensief is bemonsterd met een schepnet. Ondanks de intensieve bemonstering zijn geen Alpenwatersalamanders aangetroffen. Ook bij het beschijnen van het water met een zaklamp zijn geen exemplaren waargenomen. Omdat de watervoevende elementen in de omgeving van de onderzoekslocatie niet in gebruik zijn als voortplantingswater door de Alpenwatersalamander, kan worden aangenomen dat de bosschages rondom de onderzoekslocatie niet zullen functioneren als landhabitat met vaste rust- en verblijfplaatsen voor deze soort.

Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met redelijkheid worden geconstateerd dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is als leefgebied door de Alpenwatersalamander.

5.4 Vleermuizen

Foeragerende vleermuizen

Tijdens alle avondbezoeken zijn er binnen de onderzoekslocatie enkele (1 à 2) foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Vliegroutes

Ondanks dat tijdens de quickscan is vastgesteld dat aaneengesloten, lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, en er geen potentiële vliegroutes worden verstoord, zijn tijdens iedere avondinventarisatie ten behoeve van kerkuilen in het eerste uur na zonsondergang circa 30 – 40 passerende gewone dwergvleermuizen en 40 – 50 passerende laatvliegers waargenomen boven het onderzoeksgebied.

Deze vleermuizen vlogen in noordwestelijke richting over het open grasland naar de plas en groengebieden ten noorden van de onderzoekslocatie. Gezien de frequentie van passerende vleermuizen op deze route kan worden aangenomen dat het een vliegroute betreft (figuur 17). De onderzoekslocatie geldt als verbindingszone tussen de bebouwing in de kern van Reusel ten zuiden en zuidwesten van de onderzoekslocatie en de groengebieden ten noorden van de onderzoekslocatie (zie hoofdstuk 6.4).

Figuur 17. Vliegroute van gewone dwergvleermuizen en laatvliegers (rode pijl) op de onderzoekslocatie (zwart omlijnd).

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Kerkuil

De kerkuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in de Vogelrichtlijn. Nesten van de kerkuil vallen onder de beschermingscategorie 3 van vogelnesten en zijn het hele jaar beschermd. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de functionele leefomgeving.

De kerkuil heeft twee relevante typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig door kerkuilen worden bezocht en gebruikt worden als vaste rustplaats (roestplaats).

Op de onderzoekslocatie is geen sprake van een voortplantingsplaats. De bebouwing op de onderzoekslocatie heeft een functie als roestplaats.

Door de sloop van de bebouwing gaat een roestplaats verloren en is er sprake van het verwijderen van een vaste rustplaats van kerkuilen. Dit betekent een overtreding van Artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen in de omgeving te garanderen dienen maatregelen genomen te worden. Deze maatregelen bestaan onder andere uit het aanbieden van nieuwe geschikte verblijfplaatsen. Hiervoor dient middels een uitgebreide omgevingscheck en navraag bij lokale kerkuilwerkgroepen te worden uitgezocht hoe de huidige roestplek in de directe omgeving van de onderzoekslocatie gecompenseerd kan worden. De te nemen maatregelen worden opgenomen in een activiteitenplan. Het activiteitenplan dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Noord-Brabant, middels een ontheffingsaanvraag.

6.2 Marterachtigen

De steenmarter en bunzing zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor de steenmarter geldt dat er bij de voorgenomen werkzaamheden en herinrichting geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied verloren gaat. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de steenmarter is niet aan de orde.

Voor de bunzing geldt dat er bij de voorgenomen werkzaamheden en herinrichting mogelijk een dagrustplaats en daarmee een vaste rust- en verblijfplaatsen van de bunzing wordt verstoord. De onderzoekslocatie vormt op basis van het onderzoek geen voortplantingsplaats van de bunzing. Er dienen maatregelen genomen te worden om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de bunzing te garanderen. Deze maatregelen worden vervolgens opgenomen in een activiteitenplan dat ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de provincie Noord-Brabant, middels een ontheffingsaanvraag.

6.3 Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander is een inheemse diersoort die valt onder het beschermingsregime van de Conventie van Bern (Bijlage III) en het beschermingsregime 'andere soorten', in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.10. De soort staat niet vermeld op de Rode Lijst Amfibieën uit 2009, en is beschermd in alle provincies van Nederland. Dit betekent dat de Alpenwatersalamander beschermd

is tegen opzettelijk doden of vangen, en dat de vaste voortplantings- of rustplaatsen van deze dieren niet opzettelijk mogen worden beschadigd of vernield.

Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is als rust- en verblijfplaats door de Alpenwatersalamander. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort als gevolg van de voorgenomen ingreep is daarom niet aan de orde.

6.4 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrictlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Door de voorgenomen werkzaamheden zullen er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen worden verstoord. Verblijfplaatsen in de bomen en bebouwing konden op basis van de quickscan op voorhand worden uitgesloten. Eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving zullen gezien de onderlinge afstand en de schaal van de werkzaamheden geen hinder ondervinden van de geplande nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Door de voorgenomen werkzaamheden treedt een tijdelijke verstoring op in het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden echter niet in het geding komen. In de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Het betreft onder andere de bosschage waar de onderzoekslocatie aan de zuidwestzijde aan grenst, de plas ten noorden van de onderzoekslocatie en de tuinen en het openbaar groen in de omgeving. Het is wel van belang om de verlichting op de plas ten noorden van de onderzoekslocatie en op de bosschage aan de zuidzijde niet toe te laten nemen. Vleermuizen zijn namelijk zeer gevoelig voor verlichting.

Het grasland tussen de bosschage ten zuiden en de plas ten noorden van de onderzoekslocatie, wordt gebruikt als vaste vliegroute door de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Bij de voorgenomen plannen wordt mogelijk verlichting aangebracht en is sprake van lichtuitstraling vanuit de te realiseren woningen, wat verstoring ten aanzien van de vliegroute teweeg kan brengen. Het donkere karakter van de onderzoekslocatie kan negatief beïnvloed worden waardoor de vliegroute wordt verstoord. Indirect treedt dan een verstorend effect op ten aanzien van de in de nabijheid aanwezige vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Indien er extra verlichting wordt aangebracht, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om de functionaliteit van de vliegroute te garanderen. Het is van belang dat er zowel tijdens als na de werkzaamheden tussen de bosschage ten zuiden van de onderzoekslocatie en de plas ten noorden een aaneengesloten donkere vliegroute voorhanden blijft. Dit kan bijvoorbeeld door het aanbrengen van een lijnvormige, voldoende hoge, onverlichte structuur zoals een bomenrij of (palen)schermbank. De te nemen mitigerende maatregelen dienen vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Als het behoud van de functionaliteit van de vliegroute niet kan worden gegarandeerd, is een ontheffingsaanvraag bij de provincie Noord-Brabant ten aanzien van de vliegroute van vleermuizen noodzakelijk.

7 CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van gemeente Reusel - De Mierden een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Molenberg 75 (locatie 1) te Reusel.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwbouwwoningen en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in mei 2019 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 9027.005, d.d. 3 mei 2019).

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om binnen het plangebied woningen te realiseren met bijbehorende infrastructuur en groenvoorzieningen. Ten behoeve van de voorgenomen plannen worden de huidige bedrijfsgebouwen gesloopt, wordt struikgewas verwijderd en worden mogelijk bomen gekapt.

Conclusies

De voorgenomen sloop van de bedrijfshal en de realisatie van nieuwbouwwoningen leiden tot de volgende effecten op beschermde soorten:

- Er gaat een roestplaats van de kerkuil en vaste rust- en verblijfplaatsen van de bunzing verloren.
- Een eventuele toename van verlichting leidt tot verstoring van een vliegroute van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Hiervoor dienen de volgende vervolgstappen in acht te worden genomen:

- Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de kerkuil en bunzing te garanderen dienen maatregelen genomen te worden. De te nemen maatregelen ten aanzien van de bunzing en de kerkuil worden opgenomen in een activiteitenplan dat ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de provincie Noord-Brabant, middels een ontheffingsaanvraag.
- Om de functionaliteit van de vliegroute van vleermuizen te garanderen dienen maatregelen genomen te worden. De mitigerende maatregelen ten aanzien van de vliegroute worden in een ecologisch werkprotocol opgenomen. Als het behoud van de functionaliteit van de vliegroute niet kan worden gegarandeerd, is ook ten aanzien van vleermuizen een activiteitenplan en ontheffingsaanvraag bij de provincie Noord-Brabant noodzakelijk.

Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de onderzoekslocatie een functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter en Alpenwatersalamander. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soorten is niet aan de orde bij de voorgenomen herontwikkeling.

Gedurende de werkzaamheden dient te allen tijde de algemene zorgplicht in acht te worden genomen. Eventueel ten tijde van de werkzaamheden op de onderzoekslocatie aanwezige dieren dienen de mogelijkheid te krijgen om weg te komen. Het verwijderen van de materialen als stenenstapels, takkenhopen en bladeren dient buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Daarnaast moet voor algemene broedvogels rekening gehouden worden met het broedseizoen.

Econsultancy
Swalmen, 11 oktober 2019

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt (jachtgebied).

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren.

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

